

clo - pozri *colnica*

cloaca maxima - hlavný *rímsky* kanál; pozri *architektúra rímska*; Šebastián

Beliana: lat. – „veľká stoka“; najväčší kanál v starom Ríme vybudovaný v 6.st.pr.Kr., za vlády Etruskov a odvádzajúci odpad do rieky Tibery, dodnes funkčný

G. B. Piranesi: Rímsky akvadukt (lept, 18.st.)

Clodt Michail Konstantinovič (†1902); ruský *Klodt*; celým menom Michail Konstantinovič Clodt von Jurgensburgu; ruský realistický maliar; jeho otec Konstantin Klodt von Jurgensburgu bol prvým ruským drevorytcom, jeho strýko Peter Klodt von Jurgensburgu bol slávny ruský sochár; M. Klodt bol zakladateľom hnutia *peredvižnikov*, ale s jeho cieľmi sa celkom nestotožňoval, už aj preto, lebo bol profesorom na Imperiálnej akadémii umenia (1871-1886); po kritike zo strany peredvižnikov (A. Kuindži mu vytýkal prílišný *naturalizmus* a otrocké sledovanie reality) sa s hnutím rozišiel, rovnako ako po čase opustil akadémiu; v maľbe Klodta dominuje téma ruskej krajiny často s lyrickým ladením; jeho obraz Na zoranom poli sa stal modelom ruskej *krajinomalby* svojej doby; pre oddanosť ruskej krajine a naturalizmus je pokladaný za predchodcu I. Šiškina; pozri *ruskí maliari 19.st.*; I. N. Kramskoj

http://en.wikipedia.org/wiki/Mikhail_Clodt

http://commons.wikimedia.org/wiki/Category:Mikhail_Konstantinovich_Clodt?uselang=de

M. K. Clodt: Lesná diaľava na poludnie (1878)

M. K. Clodt: Cesta na jeseň (1863)

M. K. Clodt: Na zoranom poli (1872)

M. K. Clodt: Na zoranom poli (1872)

M. K. Clodt: Večerný pohľad na dedinu (1874)

M. K. Clodt: Kravy pri napájadle (1879)

M. K. Clodt: Volga pri Simbirsku (1881)

M. K. Clodt: Volga pri Žiguli (1879)

M. K. Clodt: Volga pri Simbirsku (1881)

M. K. Clodt: Pobrežie Fínskeho zálivu (1902)

M. K. Clodt: Dedina v Orlovskej gubernii (1864)

M. K. Clodt: Dubový háj (1863)

M. K. Clodt: Dedinská usadlosť pri rieke (1858)

M. K. Clodt: Dedinská žena (1871)

M. K. Clodt: Ruská dedina (1867)

M. K. Clodt: Marijka (1882)

Clodt z Jurgensburgu Peter -

http://de.wikipedia.org/wiki/Peter_Clodt_von_J%C3%BCrgensburg

Cloelia - legendárna žena z počiatku histórie starovekého Ríma; ako súčasť mierovej zmluvy, ktorá ukončila vojnu medzi Rímom a etruským mestom Clusiom v roku 508 pr.Kr., rímskych rukojemníkov zajal etruský kráľ *Porsena*; jedna z rukojemníkov, mladá žena menom Cloelia, utiekla z clusianskeho tábora so skupinou rímskych panien; podľa jednej verzie preplávala *Tiber*, podľa druhej prchla na koni a preplávala cez *Tiber*; Porsena žiadal, aby sa vrátila, a Rimania súhlasili; po jej návrate však Porsena bol tak zaujatý jej statočnosťou, že jej dovolil vybrať polovinu zvyšných zajatcov a dal im slobodu; Cloelia vybrala mladých rímskych chlapcov, aby mohli pokračovať vo vojne; podľa inej verzie, pretože najviac trpia v odlúčení od svojich rodín; Rimania vzdali Cloelii česť zvyčajne vyhradenú pre mužov: jazdeckú sochu, ktorá sa nachádza v hornej časti *Via Sacra*; pozri *Rímania starovekí*

<https://en.wikipedia.org/wiki/Cloelia>

<https://www.google.sk/search?q=cloelia+roman+hero&espv=2&biw=1855&bih=995&tbm=isch&tbo=u&source=univ&sa=X&ved=0CCcQsARqFQoTCJSc3uj8lMYCFcS-FAod9zYA8A&dpr=1>

https://www.google.sk/search?q=cloelia+roman+hero&espv=2&biw=1855&bih=995&tbm=isch&tbo=u&source=univ&sa=X&ved=0CCcQsARqFQoTCJSc3uj8lMYCFcS-FAod9zYA8A&dpr=1#tbm=isch&tbs=rimg%3ACYO4pUH0Oj99IjgEgHBI5uUnDiucQe4KbMyZ-RGH4wQK76iaocs20YWHhsY7SQZxgl_13-sN9EIroQf44EdcjPepFSoSCQSACGLm5ScOESU0HT-04b4sKhIJK5xB7gpszJkRXeU-mnepPE0qEgn5EYfjBARvqBH3mpdsTs4eWCoSCZqihyzbRhYeEehIwPhuiK3ZKhIJGxjtJBnGCX8RFeHyUc90d6YqEgnf6w30QiuHbxEV4fJRz3R3pioSCfjgR1yM96kVEeHZ8jqCsHwe&q=cloelia%20roman%20hero&imgsrc=Rs3tG9j-fK0OhM%253A%3BEp79AHD905lN-M%3Bhttp%253A%252F%252Fwww.ivoire-france.com%252FfichiersImport%252Fzip%252Fflots%252F183_12612_-1142167383-1.jpg%3Bhttp%253A%252F%252Fwww.ivoire-france.com%252Fangers-saumur%252Fbelle-vente-mobiliere-183.html%253Fp%253D5%3B800%3B570

G. Cozzarelli: Legenda o Cloelii (cassone, 1480)

Cloelia (stredoveká miniatúra)

Cloelia (stredoveká miniatúra)

G. Bonasone podľa P. da Caravaggia: Cloelia prekračuje Tiber (1545)

M. Feselen: Príbeh Cloelie (16.st.)

M. Feselen: Príbeh Cloelie (detail, 16.st.)

F. Brentel podľa rytiny M. Meriana st.: Cloelia uteká pred kráľom Porcenom (gvaš, 16.st.)

P. P. Rubens: Cloelia prekračuje Tiber (1630-1640)

F. Wouters: Cloelia a jej spoločníčky prchajú pred Etruskami (1612-1659)

A. van Diepenbeck: Clelia překračuje Tiber (16.-17.st.)

P. Millan, R. Boyvin: Cloelia prchajúca z tábora Porcenu (rytina, 16.st.)

Nedatované: Cloelia

cloisoné/email bunkový/priehradkový email - používaný v *byzantských* umeleckých remeslách; vlievaný do políčok ohraňovaných pritaveným drôtikom z drahého kovu; v *anglo-írskom umení* technika užívaná napr. pri výzdobe knižných dosiek; keramickým variantom techniky cloisonné je čínska keramika *Fahua*, kde priehradu medzi smaltovými vzormi tvorí vyvýšená čiara z *engoby*

Täubl: pri cloisoné sa obrazce (kresba) ohraňujú tenkým drôtikom - kontúrou; okrem cloisoné jestvujú ešte dve techniky emailu/smaltu: *champlevé* a *emailová maľba*; pozri *smalt* (Täubl)

<http://it.wikipedia.org/wiki/Goti>

Oko Hórovo (prívesok, cloisoné, staroveký Egypt)

Vizigótska fibula (bunkový email, 6.st.)

Anglo-saský bunkový email (8.st.)

Islamská obradná panvica s apoteózou Alexandra Veľkého (cloisoné smalt, bronz a zlatý drôt, Anatólia, 1114-1144)

Čínsky bunkový email (17.-18.st.)

cloisonizmus - názov *smeru* podľa kritik Edouarda Dujardina; smer v rámci *syntetizmu*, ktorý odmietal impresionistické poňatie skutočnosti, ktoré vydvihovalo jej okamžikovú, atmosféricky podmienenú stránku; cloisonizmus zdôrazňoval plošné poňatie maľby čistými farbami vo veľkých plochách a tvaroch obopnutých tmavým obrysom; maliari sústredení v *pont-avenskej škole* (E. Bernard, Laval, Seguin, Moret, Jourdain, P. Gauguin a d'.), skupina *Nabis*

Baleka: Emile Bernard, inšpirovaný silno japonským umením a stredovekom (chrámové okná, pozri *vitráž*) charakterizoval snahy hnutia (symbolistov) ako cloisonizmus, podľa obrysového zdôrazňovania tvarov

Beliana: maliarsky štýl, v ktorom sa v protiklade s impresionistickou technikou pracuje s veľkými plochami jasných a sýtych farieb najčastejšie zvýraznených tmavými kontúrami; obraz pripomínal techniku *emailu cloisonné*, stredoveké vitráže alebo japonské umenie; ako prví s týmto začali koncom 19.st. maľovať É. Bernard a P. Gauguin (pozri *syntetizmus*)

<http://it.wikipedia.org/wiki/Cloisonnisme>
<https://cs.wikipedia.org/wiki/Cloisonizmus>

P. Gauguin: Vízia po kázni (1888)

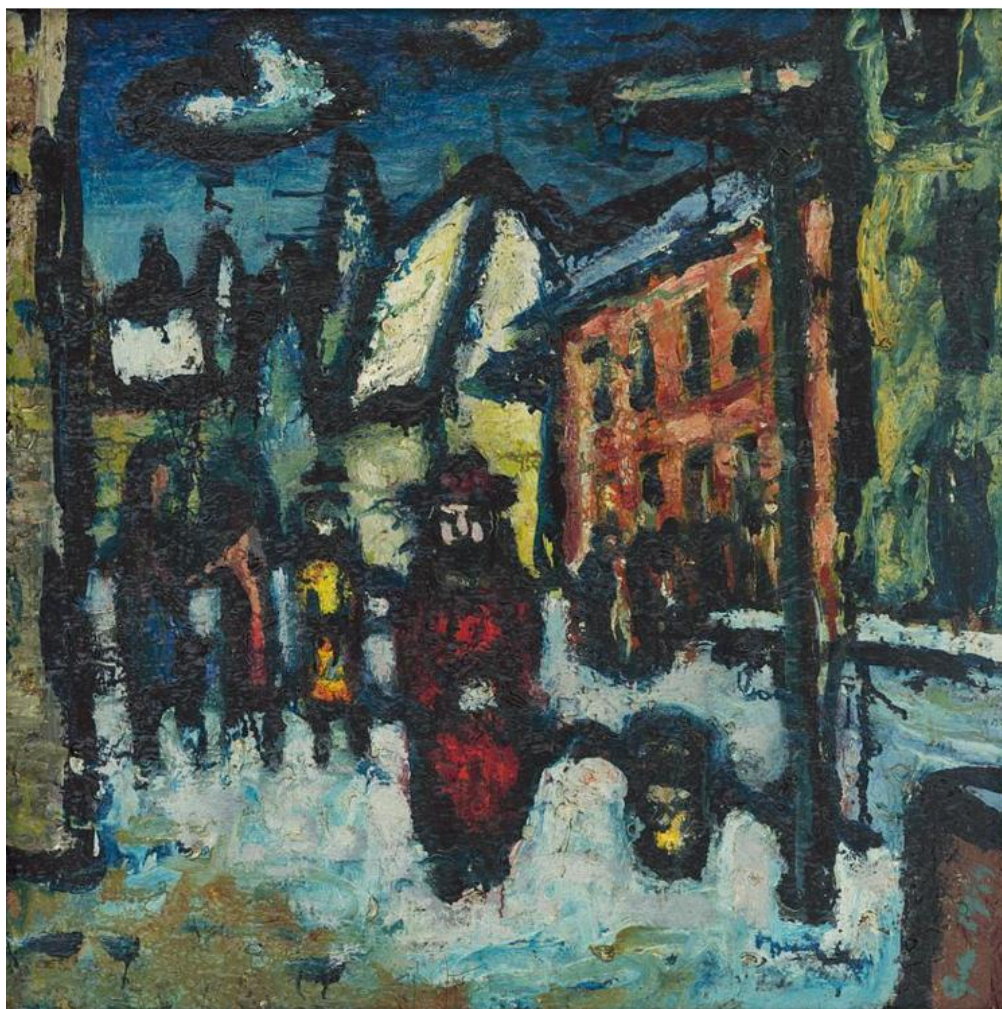

P. Sérusier: Talizman (1888)

G. Rouault: Starý kráľ (1936)

L. Guderna: Ulica v zime (1945)

clona - zariadenie fotografického objektívu na zmenu účinného otvoru buď plynulou zmenou (irisová clona), alebo neplynulou (staršie typy); pozri *fotografovanie*

Clorinda - pozri *Tancred*

Cloto - *Nona*

<http://it.wikipedia.org/wiki/Cloto>

clouage - z franc. clou – „klinec“; označenie realizačného postupu aj *objektu* v umení 20.st.; vbíjanie klinec pre štrukturálne, *kinetické* ciele alebo ako obdoba magických praktík *etnického umenia*

Claudél Camille - (†1943); francúzska sochárka a grafička; študovala v Académie Colarossi so sochárom Alfredom Boucherom (v tom čase prestížna výtvarná škola École des Beaux-Arts neumožňovala prijatie žien na štúdium); v roku 1882 si Claudelová prenajala dielňu spoločne so skupinou žien, z ktorých väčšinu tvorili Angličanky; okrem iných bola medzi nimi aj Jessie Lipscombová; v roku 1883 sa stretla s Auguste Rodinom, ktorý ju a jej priateľov vyučoval sochárstvo; keď okolo roku 1884 začala Claudelová pracovať v Rodinovej dielni, stala sa jeho zdrojom inšpirácie, modelkou, dôvernou priateľkou a milenkou; nikdy nežila s Rodinom spoločne, pretože on nebol ochotný ukončiť dvadsaťročný vzťah s Rose Beuretovou, nikdy Rodinovi neporodila dieťa, hoci s ním bola tehotná; podľa knihy od spisovateľky Anne Delbéeovej „Osud jednej ženy“, svoje nenarodené dieťa stratila pri nehode a táto tragédia ju uvrhla do hlbkej depresie; aféra rozrušila aj jej rodinu, hlavne matku, ktorá vždy nesúhlasila s jej umeleckou kariérou; pod vplyvom sporov Claudelová opustila rodinný dom; V roku 1892, možno po nechcenom potrate, Claudelová ukončila svoj intímny vzťah s Rodinom, hoci sa stále až do roku 1898 pravidelne vidali; začiatkom roka 1903 vystavovala svoje dielo na *Salóne*; renomé Camille Claudelovej nevyplývalo len a iba z jej spojenia s Rodinom; v skutočnosti bola rovnako dobrá sochárka ako najlepší umeleckí vrstovníci; jej práca bola podobná svojim duchom Rodinovym dielam, ale odhaľovala vnútornú lyriku a

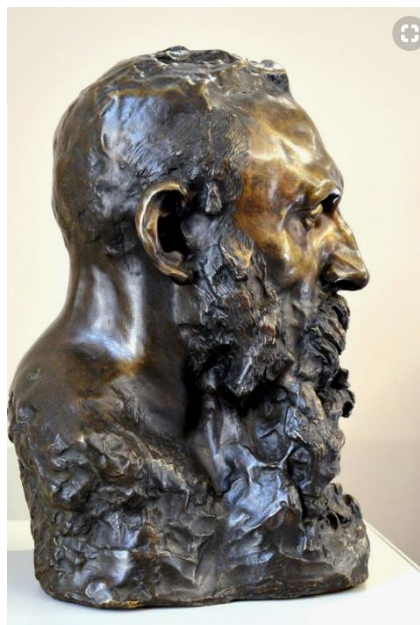
imagináciu, najmä v známych sochách: Bronzovom valčíku (1893); vo Veku dospelosti (1900) je zreteľná mocná alegória odpútavania sa od Rodina; Claudelovej onyxová a malá bronzová Vlna (1897) bola vedomým zlomom obdobia, kedy sa inšpirovala Rodinom, s výtvarnou kvalitou celkom odlišnou od „heroického“ čítania jej predošlých prác; s Rodinom naposledy spolupracovala na pomníku spisovateľa Balzaca; uvádza sa, že obliecť sochu do mníšskeho rúcha bol jej nápad; na začiatku 20. storočia Claudelová priťahovala mecenášov, obchodníkov a zažívala obchodný úspech, ktorý však nemal dlhé trvanie; od novembra 1905 sa Claudelovej duševné zdravie menilo k horšiemu; 4.-16. decembra mala poslednú veľkú výstavu u Eugène Blota; v roku 1906 zničila mnoho zo svojich sôch a na dlhé obdobie ju prenasledovala paranoja; obvinila Rodina z krádeže nápadov a z prípravy svojej úkladnej vraždy; po svadbe svojho brata (1906), ktorý ju dovtedy podporoval a po jeho návrate do Číny, žila osamotená vo svojej dielni; 10. marca 1913 po matkinom zásahu ju intervenujú na psychiatrickej klinike v Ville-Évrard v departemente Neuilly-sur-Marne; aj keď na protokole o prijatí je napísané, že bola hospitalizovaná na základe vlastnej žiadosti, formulár podpísal len lekár a jej matka; v roku 1914 z dôvodu evakuácie pred postupujúcimi nemeckými jednotkami nemocnicu premiestnili do Enghien; 7. septembra 1914 Camille spolu s množstvom ďalších žien premiestnili do blázince Montdevergues v Montfavet, šesť kilometrov od Avignonu; na protokole o prijatí do ústavu podpísanom 22. októbra 1914, je zaznamenané, že pacientka trpí „sústavným delirioznym stihomomom založeným na mylnom chápaní skutočnosti a imaginácie“; Camille Claudelová zomrela 19. októbra 1943 v liečebni Montfavet, kde prežila 30 rokov; matka, ktorá zomrela 20. júna 1929, dcéru v liečebni ani raz nenavštívila

<https://sk.pinterest.com/pin/152348399877413020/>
<https://sk.pinterest.codelm/pin/487936940869240084/>

Claudel Camille

C. Claudel: Le Psaume (1896)

C. Claudel: Auguste Rodin (bronz, 1888-89)

C. Clouet: Valse (mramor, 1889 -1905)

C. Clouet: Valse (bronz, 1905)

Clouet Francois - (†1572); francúzsky renesančný miniaturista, syn Jeana Cloueta; zvlášť známy pre svoje podrobné portréty francúzskej vládnucej rodiny; pozri *tronie*

https://en.wikipedia.org/wiki/Fran%C3%A7ois_Clouet

F. Clouet: Kúpeľ Diany (1550-1559)

Clouwet Peeter -

http://www.webumenia.sk/web/guest/graphic/-/staticresults?orderBy=DATING_ASC&items=14&query=&layout=gridLayout&images=true&searchFor=data&page=21

Peeter Clouwet, P. P. Rubens: Zima (17.st.)

Clovio Giulio - (†1578); tiež Il Macedo; pôvodne Macedonec, narodený v Chorvátsku; iluminátor a miniaturista, maliar; narodil sa v kráľovstve Chorvátska, ale bol väčšinou aktívny v renesančnom Taliansku; odišiel do Benátok vo veku 18 pracovať pre rodinu Grimani; pracoval predovšetkým ako miniaturista a ilustrátor, na maďarskom dvore Louise II, v Mantove, a konečne pre Alexandra Farnese v Ríme; zomrel v Ríme; pozri *talianski maliari 16.st.*, *Kristov rubáš*, *Turínske plátno*

http://en.wikipedia.org/wiki/Giulio_Clovio

<http://art.famsf.org/giulio-clovio-il-macedo>

https://www.google.sk/search?q=Clovio+Giulio&espv=2&biw=1852&bih=995&tbm=isch&tbo=u&source=univ&sa=X&ei=5yZNVdmEGMmesAGC_4DgBQ&ved=0CJIBEIke&dpr=1

G. Clovio: Príprava Krista na pohreb (16.st.)

Cluny/kliny - obec vo východnom Francúzsku v kraji Bourgogne, kde 910 založil aquitánsky vojvoda Vilém reformovaný *benediktínsky* kláštor podriadený priamo *pápežovi*; stal sa strediskom clunyjského hnutia (reformného hnutia katolíckej cirkvi 10.-12.st., podporovaného juhofrancúzskymi feudálmi); hnutie kladlo dôraz na vzdelanie a morálny stav mníchov a kňazstva, požadovalo nezávislé postavenie cirkvi a vytvorenie silnej pápežskej moci; od svetskej sféry vyžadovalo obmedzovanie feudálnych rozbrojov a násilia; pozri *Musée des Thermes et de l'hôtel de Cluny, pútnické cesty, Dušičky/Pamiatka zosnulých; pápežstvo; kamaduli*

Dudák v súvislosti s heslom *románska architektúra*: v cirkevnom živote rástla moc a bohatstvo *benediktínskych* rádov; to prinieslo rozvoj kultúry a umenia ale aj stratu kresťanskej pokory, svetský život kňazstva ap.; súčasne sa čírli očistné snahy: reformy kláštorného života vychádzali z benediktínskeho burgundského kláštora v Cluny (tzv. clunyjské hnutie; 10.-12.st.); tieto reformy boli zradikalizované *cisterciánmi*, ktorí sa 1098 oddelili od benediktínov; ďalšie reformy prichádzali od *premonštrátov* (1119); pozri *Benedikt z Nursie*

Baleka v súvislosti s heslom *románske umenie*: kláštor v Cluny mal pod svojím vplyvom 1450 kostolov, pre ktorých potrebu pracovali početné *scriptoriá* a remeselnícke dielne

Beliana: mesto vo východnom Francúzsku v regióne Burgundsko; vzniklo v opátstve založenom 910 akvitánskym vojvodom Viliamom I. Pobožným (886-918), ktorý daroval dvorec *benediktínske*mu opátovi a reformátorovi rehole Bernovi (prvý opát Cluny), aby tam zriadil kláštor a obnovil v ňom asketický ideál rehole v pôvodnej čistote; pod vedením jeho nástupcu, opáta sv. Odila (926-945), sa opátstvo stalo správnym centrom početných kláštorov riadiacich sa regulou sv.

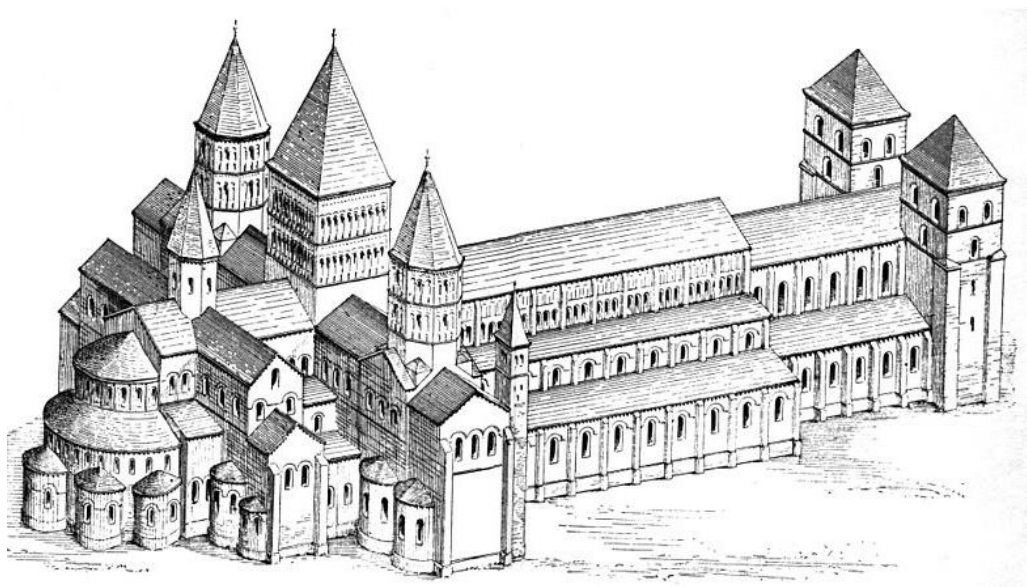

Benedikta (clunyjské hnutie); z troch po sebe nasledujúcich budov kláštorného kostola (prvá, tzv. Cluny I., pochádzala z rokov založenia; druhá, Cluny II., vysvätené 981) sa tretia (Cluny III.), vybudovaná v románskom slohu 1100, stala vzorom pre viaceré benediktínske kostoly v 12.st. a ovplyvnila burgundské architektonické štýly (pozri *burgundská stavebná škola*); až do 16.st. bola najväčším kostolom západného kresťanského sveta a niektorými novými prvkami (napr. *lomený oblúk*) predznačila vývoj gotickej architektúry; ako architektonický typ bol kostol veľkolepou 5-loďovou *bazilikou* dlhou asi 100m; vo východnej časti mal chórovú ochodzu s vencom kaplniek a dve *priečne lode* ukončené samostatnými apsidami; pozdĺžny priestor členilo 19 klenbových *travé*; západné priečelie bolo ukončené dvoma vežami a ďalšie dve boli umiestnené nad *křížením* priečných lodí; kostol bol zbúraný začiatkom 19.st.; zachovala sa len časť *hlavnej lode* s oktogonálnou vežou (Clocher de l'eau bénite), časť chórovej ochodze a zvyšky *tympanonu* hlavného portálu

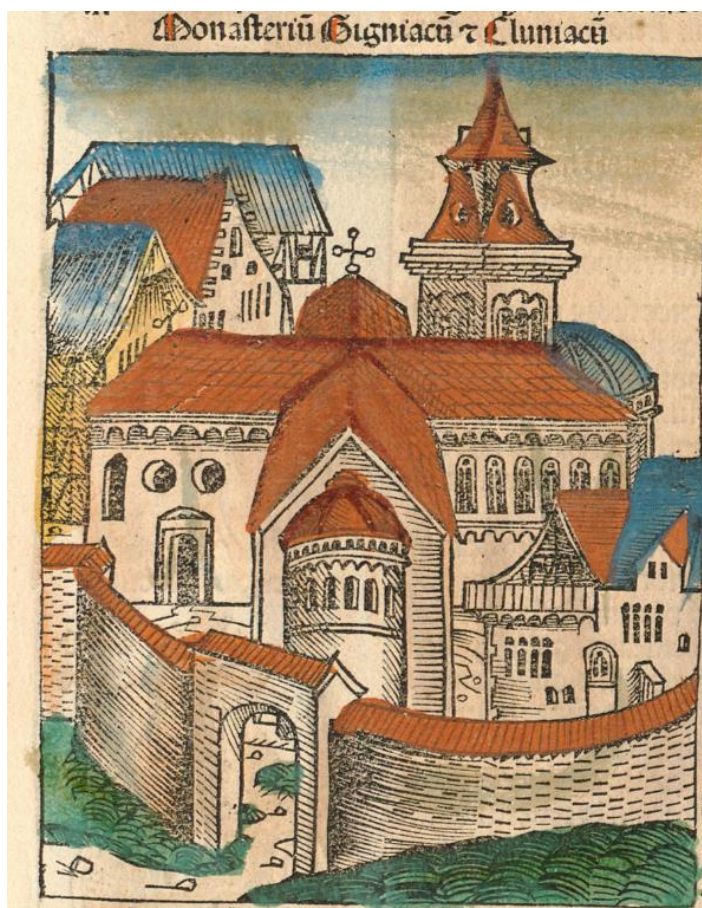
Románske umenie: v čase svojho najväčšieho rozkvetu v 12.st. riadili Cluny viac ako tisíc *kláštorov* a hrali mimoriadnu úlohu medzi reformovanými klášťormi; Cluny bolo založené Vilémom Akvinským ako rodinný kláštor roku 910 a bolo podriadené priamo *pápežskej* stolici; v zakladacej listine sa Vilém zriekol akéhokoľvek nároku na príjmy kláštora a dokonca ustanovil, že nikto, ani biskup alebo *pápež*, nemôže zabaviť majetok kláštora; po smrti prvého opáta - biskupa *Berna* ustanovil opát Vilém, že opátovho nástupcu si volia mnísi z vlastných radov; už roku 932 biskup Oro získal z Ríma povolenie na rozšírenie clunyjských reforiem založením dcérskych kláštorov a čo viac, ďalšie existujúce kláštory mohol reformovať podľa clunyjského vzoru a podriať ich kláštoru Cluny; dcérsky kláštor riadil prior zodpovedajúci sa clunyjskému opátovi; Cluny sa tak stalo akýmsi svetským feudálnym pánom; jeho moc bola takmer neobmedzená a bolo zákonité, že zaujímalo aj politické stanoviská v problémom doby: spory pápežstva medzi pápežom Gregorom VII. a cisárom Henrichom IV.; takže pre niektorých bol rehoľný život náboženskou obdobou panského, šľachtického stavu; takmer autokratické postavenie clunyjských opátov a ich mimoriadne dlhé funkčné obdobia uľahčovali radikálne plánovanie duchovnej kultúry a realistického umenia

http://it.wikipedia.org/wiki/Abbazia_di_Cluny

clunyjská architektúra - Dudák: románska architektúra, ktorá sa vyvíjala pod vplyvom *benediktínskeho* kláštora v *Cluny*; z kláštora vyšlo reformné hnutie významné aj pre románske staviteľstvo a kláštornú liturgiu; architektonicky nevýznamná stavba (Cluny I) bola v rokoch 955-981 nahradená novou stĺpovou *bazilikou* na krížovom pôdoryse so *stupňovitým chórom* a dvoma bočnými chórmami (Cluny II); táto bazilika ovplyvnila architektúru severného Francúzska a *hirsauskú* stavebnú školu v južnom a strednom Nemecku; od 1088 vznikol tretí kostol (Cluny III), ktorý bol najväčším chrámom svojej doby; bol to päťloďový chrám, s dvoma priečnymi loďami (*transept*), s chórom s ochodzou a vencom kaplniek (*chór s vencom kaplniek*); stal sa východiskom *burgundskej stavebnej školy* a sú už v ňom náznaky gotiky (*oblúk hrotitý/oblúk lomený*); kostol zničený v 1809-15; zachované iba rameno priečnej lode a niekoľko figurálnych hlavíc

Cluny II (rekonštrukcia)

M. Wolgemut, W. Pleydenwurff, H. Schedel: Kláštor Cluny (kolorovaný drevoryt, Norimberská kronika, 1493)

cnosť - pozri *Dharma*; v *gréckej mytológii* pozri *Hesperidky*, *vestálky*, *Aténa*; v kresťanstve pozri *žeriav*, *korytnačka* (Baleka); *jednorozec* (www, Biedermann); *krištál*; od 17.st. *apoteóza*; *atribúty*, *symboly*, *alegórie a prirovnania*; *morálka/slušnosť*; *klasicizmus 2*; *česť*

<http://it.wikipedia.org/wiki/Virt%C3%B9>

<http://it.wikipedia.org/wiki/Eracle>

A. Carraci: Herakles na križovatke presviedčaný Preludom a Cnosťou (16.st.)

J. Brueghel I. a H. van Balen I.: Alegória cnostného života (17.st.)

T. van Thulden: Alegória cnosti (17.st.)

Cnosti a Neresti - kresťanská *alegória* etických pojmov; pozri *hriech*, *sedem hriechov*, *sedem cností*

Beliana: v náboženskej literatúre a vo výtvarnom umení alegorické znázornenie kladných a záporných vlastností kresťana; počet Cností a Nerestí nebol nikdy ustálený; najčastejšie sa spomína sedem cností a nerestí; štyri kardinálne cnosti, známe už v *antike*, sú spravodlivosť/*iustitia*, múdrosť/*sapientia*, umiernenosť/*temperantia*, odvaha/*fortitudo*; v kresťanstve k nim pribudli viera/*fides*, nádej/*spes* a milosrdenstvo/*caritas*; sedem nerestí bolo identických so *siedmimi hriechmi*: pýcha/*superbia*, lakomstvo/*avaritia*, necudnosť/*luxuria*, závisť/*invidia*, obžerstvo/*gula*, zlosť/*ira*, lenivosť/*acedia*; moralizujúce spisy s tematikou cností a nerestí vznikali na základe biblických prameňov od raného stredoveku; najväčší rozkvet zaznamenali v morálno-teologickej literatúre po 4. lateránskom koncile (1215); najznámejší z nich je dielo *Psychomachia* zo 4. st. od autora *Prudentia*; v stredovekom knižnom aj nástennom maliarstve a sochárstve boli cnosti a neresti zobrazované v rozličných formách: schematicky ako *Strom cností* a *Strom nerestí* s mnohými vedľajšími cnosťami a nerestami, najčastejšie vo forme ženských postáv, prípadne zvierat; na slovenskom nástennom maliarstve bola rozšírená najmä tematika siedmich smrteľných hriechov (Kostol sv. Juraja v Starej Haliči, koniec 14. st.; farský Kostol sv. Jakuba v Levoči, okolo 1400)

Sedem cností:

Fides - Viera

Spes - Nádej

Caritas - Láska

Temperantia - Umiernenosť

Prudentia - Rozumnosť

Fortitudo - Odvaha/Sila

Iustitia - Spravodlivosť

Sedem cností:

1.teologické cnosti: *Fides, Spes, Caritas*

2.kardinálne cnosti: *Temperantia, Prudentia, Fortitudo, Iustitia*

Reformované cnosti:

Bonitas/Benignitas - Dobrota

Caritas Dei- Láska k Bohu

Caritas Proximi - Láska k blížnemu; pozri *caritas romana*

Castitas - Čistota, Cudnosť; pozri *čistota a nevinnosť*

Fides - Viera

Fortitudo - Odvaha, Sila

Humanitas - Ľudskosť, Vzdelanosť, Pokora

Iustitia - Spravodlivosť

Mansuetudo - Umiernenosť

Misericordia - Milosrdenstvo

Oboedientia - Poslušnosť

Patientia - Trpezlivosť

Paupertas - Chudoba

Perseverantia - Vyrvalosť

Prudentia - Rozumnosť

Sapientia - Múdroosť

Spes - Nádej

Temperantia - Umiernenosť

Sobrietas - Triezvosť, Zdržanlivosť

Diligentia - usilovnosť, horlivosť

svornosť, vernosť, miernosť, česť, dôstojnosť, bdelosť/ostražitosť;

Sedem nerestí:

superbia - pýcha

avaritia - lakomstvo

invidia - závisť

ira - hnev

luxuria - smilstvo

gula - obžerstvo

acedia - lenivosť, duchovná znechutenosť

Ďalšie neresti:

Acedia - lenivosť, ľahostajnosť

Desperatio - zúfalstvo

Discordia - nesvornosť

Idololatria - modloslužobníctvo

Infidelitas - nevera, vierolomnosť

Ignavia - zbabelosť, slabosť

Inconstantia - nestálosť, nedôslednosť

Iniustitia - nespravodlivosť

Insipientia - nerozum

Stultitia - nerozumnosť, bláznovstvo

Vanitas - márnomyseľnosť

Gula; Gulon (www); *beznádej/ beznádejné prípady, chamtivosť; klam, vzdor/contumacia; hlúposť, tvrdohlavosť, chlipnosť, žiadostivosť, bezbožnosť, bezuzdnosť, hlúposť, tvrdohlavosť, chlipnosť, žiadostivosť, bezbožnosť, bezuzdnosť, korupcia, rozmar; zlo*

pozri *nimbus polygonálny; ars simia naturae, ornament* (Baleka); *Panny múdre; sedem skutkov milosrdenstva, osem blahoslavenstiev, nadpisová páska, titulus, hortus conclusus, hradbová*

koruna, nimbus polygonálny, orant, podobenstvo, Márnوترatný syn, Psychomachia, Roman de la Rose, P. Brueghel st.

<http://de.wikipedia.org/wiki/Psychomachia>

<http://it.wikipedia.org/wiki/Carit%C3%A0>

<https://www.pinterest.com/punion/virtues/>

P. Veronese: Vítězství cnosti nad nemravností (1554-1556)

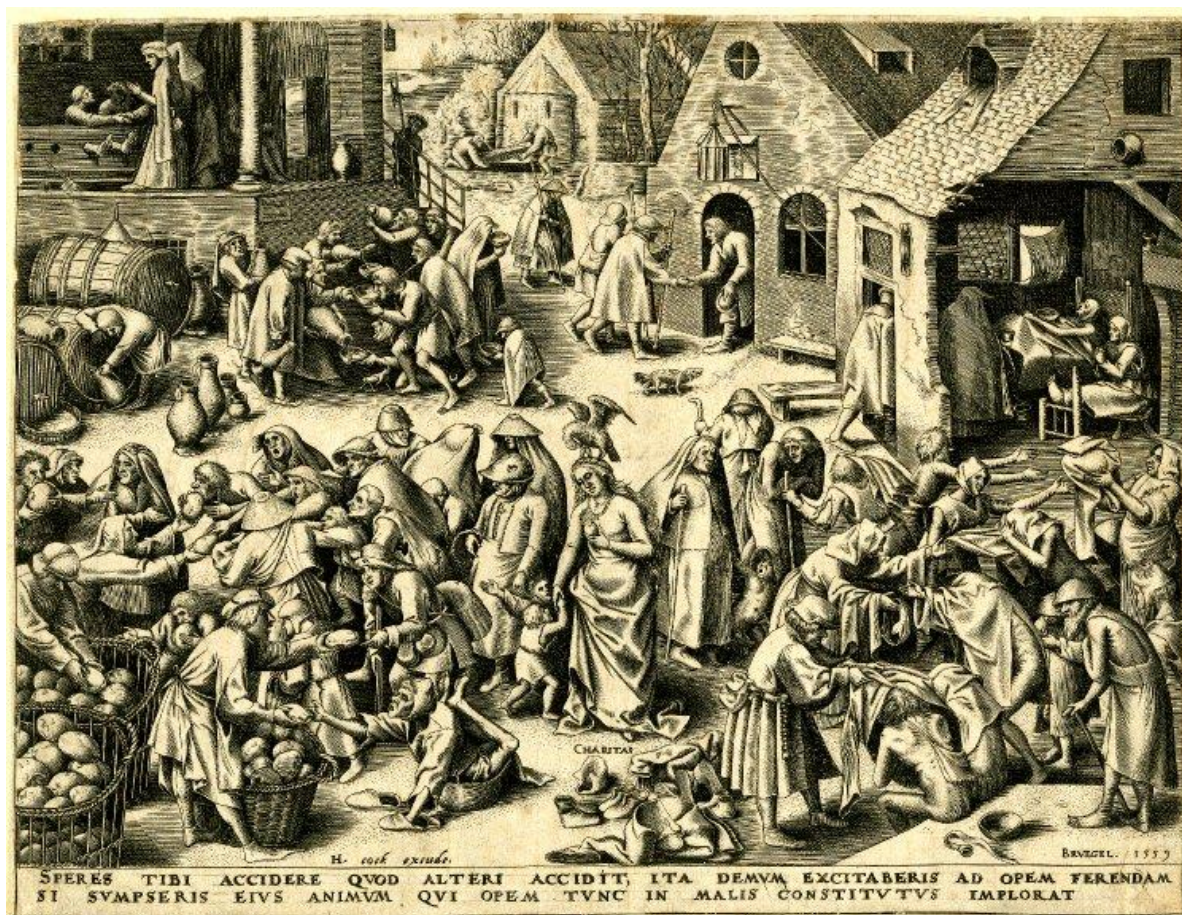

P. Veronese: Mladík medzi Cnosťou a Nerest'ou (1580-1582)

P. Brueghel st., P. Gale (vydavateľ): Patiencia (drevorez z cyklu Sedem cností 156-1562)

P. Brueghel st., P. Galle (vydavateľ): Charitas (drevorez z cyklu Sedem cností 156-1562)

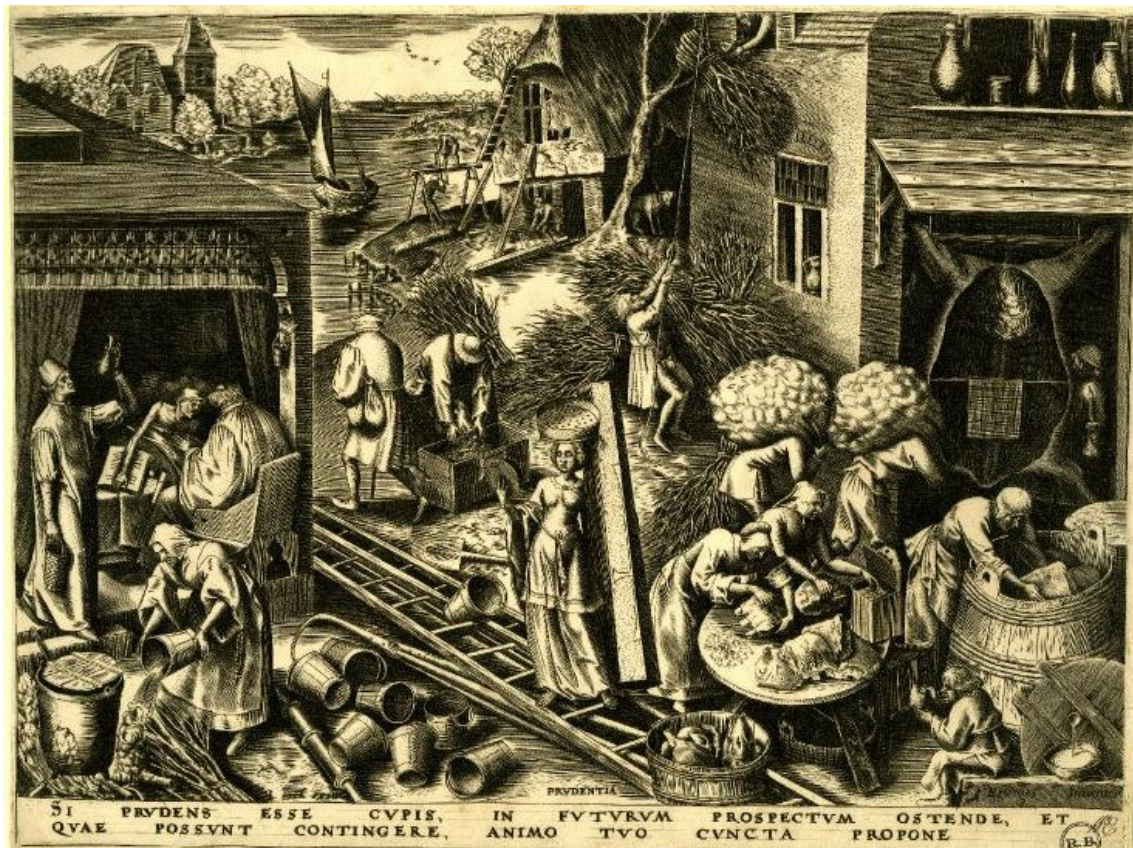
P. Brueghel st., P. Gale (vydavateľ): Iusticia (drevorez z cyklu Sedem cností, 1561-1562)

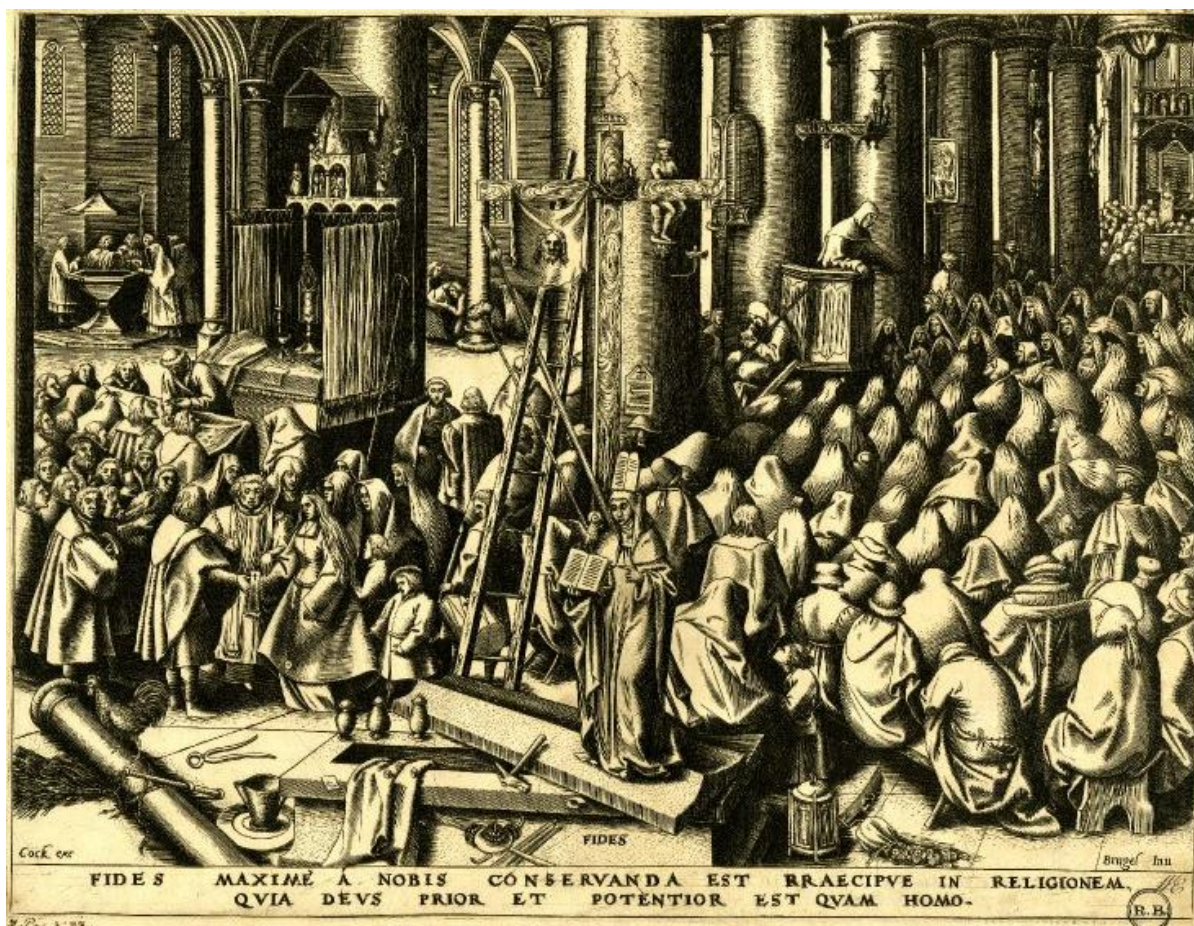
P. Brueghel st., P. Gale (vydavateľ): Fortitudo (drevorez z cyklu Sedem cností, 1561-1562)

P. Brueghel st., P. Gale (vydavateľ): Prudentia (drevorez z cyklu Sedem cností, 1561-1562)

P. Brueghel st., P. Gale (vydavateľ): Fides (drevorez z cyklu Sedem cností, 1561-1562)

P. Brueghel st., P. Gale (vydavateľ): Spes (drevorez z cyklu Sedem cností, 1561-1562)

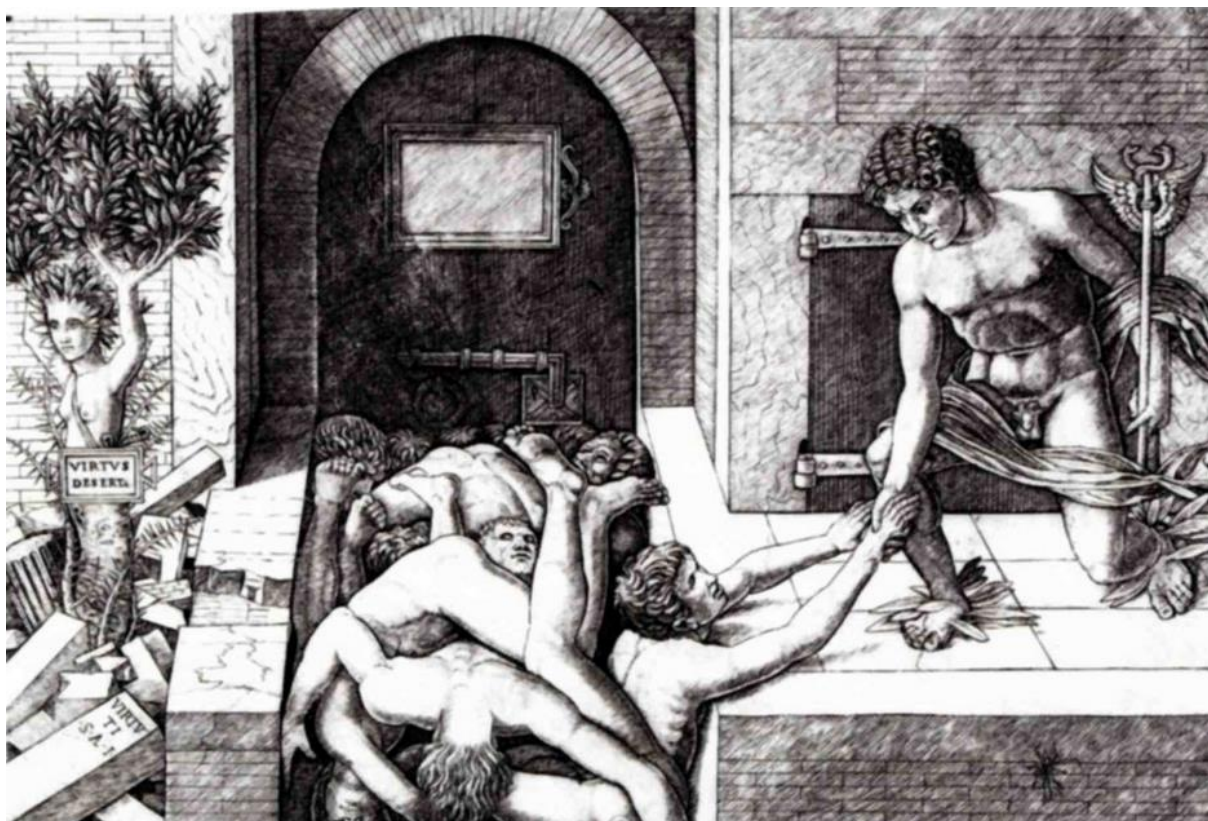
P. Brueghel st., P. Gale (vydavateľ): Temperantia (drevorez z cyklu Sedem cností, 1561-1562)

TOBLITE Ô PORTE, CAPITA VESTEA ATTOLLIMINI. FORES SEMPERITERNE ET INGREDIETVR REX ILLE GLORIOSVS

P. Brueghel st., P. Gale (vydavateľ): Kristus v nimbu (záverečný list, drevorez z cyklu Sedem cností, 1561-1562)

G. A. da Brescia: Alegória pádu ľudstva. Alegória cností a nerestí s Nevedomosťou a Merkúrom (rytina, 16.st.)

G. Bonasone: Epimetheus otvára Pandorinu skrinku, z ktorej unikajú Cnosti (lept a rytina, 16.st.)

cnosti kardinálne - štyri hlavné (kardinálne) cnosti: *Temperantia*, *Prudentia*, *Fortitudo*, *Iustitia*; spájané so štyrmi *rajskými riekami*, s tzv. *veľkými prorokmi*; priradované k *teologickým cnostiam*: *Fides*, *Spes*, *Caritas*; pozri *Cnosti a Neresti*; *Zvestovanie ako lov na jednorožca, jednorožec* (Biedermann)

Temperantia - Umiernenosť
Prudentia - Rozumnosť
Fortitudo - Odvaha alebo Sila
Iustitia - Spravodlivosť

http://it.wikipedia.org/wiki/Virt%C3%B9_cardinali
<https://www.pinterest.com/punion/virtues/>

cnosti kresťanské - v kresťanskom umení (pozri *predrománske, románske, ranokresťanské umenie*) výtvarné zobrazenie *Cností a nerestí*, podobné zobrazeniam typu *ôsmich blahoslavenstiev*; pozri *caritas romana, communio sanctorum*

cnosti reformované - pozri *Cnosti a Neresti*

cnosti teologické - *Fides, Spes, Caritas*; pozri *Cnosti a Neresti*; *kardinálne cnosti*

teologické cnosti:

Fides - Viera

Spes – Nádej

Caritas - Láska

G. B. Tiepolo: Teologické cnosti

cnosti vladárske - pozri *jednorožec* (Becker)